

Minister van Volksgezondheid, de heer Kuipers

Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, mevrouw Heijnen

Datum: 17 februari 2022

Betreft: schadelijkheid particuliere houtstook ernstig onderschat

Geachte heer Kuipers en mevrouw Heijnen,

Particuliere houtstook staat momenteel sterk in de belangstelling vanwege de grote emissie van fijnstof, de vermeende duurzaamheid, het toenemend gebruik als gevolg van de hoge gasprijzen en vanwege de controverse over de effectiviteit van de geadviseerde stooktips en “schone” moderne eco- en pelletkachels.

Het RIVM bevestigde onlangs dat er voor een van de stooktips, namelijk de Zwitserse stookmethode (hout stapelen van groot naar klein en dan het vuur van bovenaf aansteken), weinig wetenschappelijk bewijs is dat deze tip zorgt voor een afname van de emissies.

1 Miljoen stokers bezorgen miljoenen burens gezondheidsschade

De overheid wil de stoker ‘achter *zijn* voordeur’ niet aantasten in *zijn* vrijheid maar het gevolg daarvan is wel dat de overheid toelaat dat veel meer omwonenden ‘achter *hun* voordeur’ onontkoombaar worden aangetast in *hun* gezondheid.

Met deze brief en bijlage willen wij u informeren over het toenemende bewijs dat de schadelijkheid van particuliere houtstook en ook van optimaal gestookte eco- en pelletkachels ernstig wordt onderschat. In het Schone Luchtakkoord wordt optimale verbranding middels stooktips en moderne eco- en pelletkachels ten onrechte voorgesteld als oplossing ter vermindering van de emissies en de gezondheidsschade door houtstook. Wij verwachten van deze maatregelen uit het SLA feitelijk geen effect omdat er geen beperkingen aan houtstook worden opgelegd.

Feitelijke uitstoot veel hoger.

Uit meerdere wetenschappelijke studies blijkt dat de gemeten werkelijke fijnstofuitstoot van houtkachels veel hoger ligt dan de door de fabrikant opgegeven emissiewaarden, in onrealistische laboratoriumomstandigheden vastgesteld. Daarom zal de werkelijke bijdrage van de particuliere houtstook aan de totale fijnstofemissie hoger uitkomen dan de nu door het RIVM berekende 23%.

Optimaal gestookte eco- en pelletkachels hebben weliswaar een betere verbranding en produceren minder totaal fijnstof, maar de al hoge aantallen ultrafijnstofdeeltjes nemen juist toe en deze ultrafijnstofdeeltjes zijn veel schadelijker. De schijnveiligheid van het “verantwoorde” stoken kan resulteren in een reboundeffect en dus in een toename van houtstoken met nog meer gezondheidsschade als resultaat. Dat is een reden tot zorg, waarvoor wij uw aandacht vragen.

Feitelijke uitstoot veel schadelijker.

Ultrafijnstof dringt vanwege de kleine diameter niet alleen diep door in de longen, maar komt daar ook in de bloedbaan terecht. Zo is houtrook niet alleen schadelijk voor de luchtwegen, maar in principe ook voor elk ander orgaan, inclusief het ongeboren kind. Zorgelijk is ook dat blootstelling aan (ultra)fijnstof is gerelateerd aan 37% van de te klein (en te vroeg) geboren kinderen.

De Gezondheidsraad adviseerde, in haar recente rapport ‘Risico’s van ultrafijnstof in de buitenlucht’, daarom ook om de uitstoot van het ultrafijnstof te verkleinen en de afstand tot de bron te vergroten.

Zeer Zorgwekkende Stoffen

Houtstook stoot niet alleen heel veel ultrafijnstof uit maar is daarnaast volgens de Emissieregistratie ook verantwoordelijk voor de uitstoot van polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's) en dioxinen. Deze stoffen worden door de overheid aangemerkt als Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) die zoveel mogelijk moeten worden geweerd uit de leefomgeving.

Pleidooi.

Vanwege de huidige inzichten over de emissies, het zorgplichtbeginsel van de Omgevingswet, het landelijke beleid voor de Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) en het feit dat houtstook door particulieren in de Omgevingswet is aangemerkt als Milieubelastende Activiteit, vragen we u om betere maatregelen in het Schone Lucht Akkoord en de Omgevingswet te treffen. Een landelijke doelstelling en beleid is gewenst omdat de emissies naar de lucht zich over een groot gebied verspreiden en alle Nederlanders recht hebben op schone(re) lucht. Bovendien is het een complexe materie waarover gemeenten vaak onvoldoende kennis hebben. Dit verzoek sluit aan bij de conclusie van het Plan Bureau voor de Leefomgeving (PBL) uit 2019 dat houtstookmaatregelen het sterkste effect op het terugdringen van de fijnstofblootstelling opleveren en ook nog kosteneffectief zijn. Zo is uitfaseren van alle houtkachels twaalfmaal effectiever dan het uitfaseren van dieselbestelauto's en -personenauto's zonder roetfilters.

We stellen voor om de gezondheid van omwonenden beleidsmatig te laten voorgaan op de vrijheid van de houtstoker. De onderstaande maatregelen zorgen voor een snelle afname van de uitstoot door particuliere houtstook en de veroorzaakte schade aan de volksgezondheid.

- Landelijke voorlichtingscampagnes gericht op alle doelgroepen en over *alle* gezondheidsschade, waarin houtstoken binnen en buiten sterk ontraden wordt. Houtstoken wordt daardoor een stuk minder gezellig.
- Uitfaseren van alle houtkachels voor 2026.

Tot zo lang:

- Vaste stookdagen/tijden instellen, zodat omwonenden daarbuiten voldoende kunnen ventileren (vanwege o.a. corona en binnenluchtvervuiling): bijvoorbeeld stoken alleen toestaan op donderdag en zaterdag van 19.30 tot 22.00 uur.
- Stookverbod invoeren bij ongunstige weersomstandigheden volgens de criteria van de Stookwijzer (rood en oranje) en deze koppelen aan Stookalert met dezelfde criteria.

Nadere onderbouwing kunt u vinden in de bijlage "Schadelijkheid particuliere houtstook en optimaal gestookte eco- en pelletkachels ernstig onderschat".

Wij hopen dat ons pleidooi leidt tot een koerswijziging van het beleid met betrekking tot particuliere houtstook met als resultaat werkelijk schone lucht en een sterke verbetering van onze volksgezondheid. Wij zijn graag bereid om ons pleidooi (mondeling) toe te lichten.

In afwachting van uw antwoord en met vriendelijk groet,

Namens de besturen van:

initiator Stichting Houtrookvrij (contactpersoon Pauline Nijenhuis Voorzitter)
Vereniging Leefmilieu
Luchtfonds
Clean Air Nederland

Kopie: de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.